

IDEGEN SZAVAK ÉS KIFEJEZÉSEK HASZNÁLATA A HUMÁNERŐFORRÁS-MENEDZSMENT SZAKMAI TERMINOLÓGIÁJÁBAN: FORDÍTJUK VAGY NEM FORDÍTJUK?

MOKRAINÉ OROSZ ANGÉLA

Doi 10.32979/PUM.SPH.2023.3.8

Bevezetés

Az építetű laikus az építőipar területén, sokszor érzi úgy, hogy az összes építőipari szakember valamilyen egyéb nyelven beszél. Aki építkezésbe fog, az elején még nem tudja mi az a habarcs, főzolás, nűt, tipli vagy cascade kifolyós csaptelep, nem is érti, miről van szó, nem beszélve most a szakmai munkáról. Az építkezés végére azonban a különböző szakmák szakmai terminológiájának javát elsajátítva, és felvértézve aztán az internet adta hihetetlen információözönnel, már sokkal könnyebb a kommunikáció a szakemberekkel.

Nemcsak az építőipar terminológiájára jellemző azonban a sok idegen eredetű szó. Valamennyi területre jellemző, hogy a laikusoknak, az adott szakmán kívülieknek csupán bizonyos ismeretei vannak egy adott szakterületről, de jórészt nincsenek tisztában a köznyelvi szó szakmai terminusként használt értelmezésével. Fokozottan igaz ez azokra az idegen szavakra és kifejezésekre, melyek nem szerepelnek a köznyelvi használatban, nem magyar szavak.

A különböző szakterületeken használatos szakmai terminológia az a „közös nyelv”, amelyet adott szakterület képviselői szakmai kommunikációjuk során alkalmaznak. Ismerik a terminus technikusok jelentését, értelmét, nem szükséges további magyarázat a szakmai párbeszédben. A folyamatosan fejlődő, megújuló szakterületeken felmerülő nemzetközi kommunikáció biztosítása érdekében fordítási igény merül fel, amely a fordítók, szakfordítók számára valódi kihívásokat rejt magában. A fordító vagy szakfordító nem biztos, hogy szakember azon a szakterületen, amelyen fordít.

A fordítóképzés során felhívjuk a hallgatók figyelmét, hogy a fordítói készségek közé nemcsak a forrás- és célnyelvek alapos ismerete, valamint az adott idegen nyelvet beszélők kultúrája terén való tájékozottság, hanem a kutatási kompetenciák is alapvető fontosságúak. Nem feltétlenül van jogász, közgazdász vagy mérnök végzettsége annak a fordítónak vagy szakfordítónak, aki jogi, gazdasági vagy technikai, illetve technológiai szövegeket fordít. Egy szakmai szöveg fordításánál a fordítónak tudnia kell eldönteni, hogy melyik az a szakmai terminus, amelyet

adott szövegkörnyezetben használnak, vagyis különféle forrásokat kell felkutatnia ahhoz, hogy kiderítse, mi a gyakorlat azon a szakterületen.

Aki fordított már valamilyen szöveget, szakszöveget, az bizonyára egyetért abban, hogy nincs könnyű dolga a szakfordítónak megtalálni a különböző szakmai terminusok és a szöveg megfelelő célnyelvi változatát, amely adott szűkebb és tágabb szövegkörnyezetben a forrásnyelvi jelentést, illetve értelmet visszaadja, pragmatikailag, szemantikailag és stilisztikailag egyaránt. A fordító szakkönyveket, egyéb megbízható forrásokat használ, valamint szakemberekkel konzultál a megfelelő célnyelvi változat megalkotása érdekében. Meg kell tehát találnia a fordítandó szöveg szakterületének a szakma által elfogadott és a gyakorlatban használt jellemző nyelvezetét és terminusait. A különböző szakterületek terminológiája rendkívül összetett, különböző mértékben találhatóak idegen szavak a magyar terminusok mellett.

Jelen dolgozatban a humán erőforrás-menedzsment szakterület magyar nyelven használt terminológiáját vizsgálom annak tekintetében, hogy milyen arányban fordulnak elő benne idegen, illetve magyar terminusok. Egy elméleti megalapozást követően egy szekunder kutatás eredményei kerülnek bemutatásra, melyben az emberi erőforrás menedzsment szakterület (HRM) terminológiájának összetételét vizsgálom, a szakmai nyelvhasználat szempontjából közelítve. Egy megbízható terminológiai adatbázisból vettem az adatokat, majd az idegen és magyar terminusok – szavak és kifejezések – arányát hasonlítottam össze.

Idegen szavak használata

A nyelvészek többsége a magyar nyelv és identitásunk megőrzésének fontosságára hívják fel a figyelmet, vagyis arra, hogy törekedjünk a magyar szavak használatára, érthetővé, közérthetővé téve ezzel mondandónkat a köznyelvben, próbáljuk megelőzni az idegen szavak használatát.

Nádasdy Ádám ellenben azt mondja, hogy „Használjunk minél több idegen szót!”,¹ mert ezzel inkább gazdagítjuk nyelvünket. Cikkében leírja, hogy az idegen szavakra jellemző, hogy „minél újabb, annál idegenebb”.² Nyelvtörténeti szempontból vizsgálva: nyelvünk szókincsének jelentős része idegen eredetű, vagyis ezek idegen szavak voltak egykor. Ha nem használtuk volna, akkor most nem lenne szókincsünk része. Olyan példákat említ Nádasdy, mint: *kilincs*, *szekrény* francia; *sétál*, *nadrág* szláv; *keksz*, *sport* angol vagy a *kék*, *disznó* szavak török eredetű szavaink.³

Az új idegen szavak jelenléte és használata a szaknyelvben fokozottan van jelen, az adott terület szakmai terminusai között jelentős számú idegen szó van. Napjainkban különösen észlelhető az idegen szavak megjelenése, különösen az ugrás-szerűen fejlődő területeken, mint például az informatika, technika; illetve a nem-

¹ NÁDASDY 2001, 1.

² NÁDASDY 2001, 1.

³ NÁDASDY 2001, 1.

zetközi kapcsolatok, így a gazdaság, kereskedelem, és a globalizáció révén beáradó információk, innovációk, újítások miatt, illetve a környezetvédelem, zöld energia stb. területein. Napról napra, szinte percről percre fejlődik a világ, és a világháló révén csaknem mindenről azonnal tudomást szerzünk. A fordítók és terminológusok számára szinte lehetetlen lépést tartani ezzel a gyors fejlődéssel, nagyon nehéz azonnal egy szabatos magyar szakszót vagy szakkifejezést találni egy-egy új idegen nyelven alkotott szóra, bármely szakterületről is legyen szó. A szövegek fordításánál a fordítók természetesen próbálkozhatnak ad hoc terminológusként alkotni egy-egy magyar megfelelőt az újonnan létrejött szóra vagy kifejezésre, de a különböző szövegekben ugyanazt a terminust a különböző fordítók nyilván különbözőképpen fordítják le, amíg nincs konszenzus a magyar változat tekintetében. A szakfordítók ilyen esetekben azt a gyakorlatot is követhetik, hogy amennyiben még nem létezik magyar megfelelő, akkor többnyire az eredeti terminust, kifejezést használják a célnyelvi szövegben, és magyarázattal teszik érthetővé az olvasó számára az új idegen szakszót. Az tapasztalható, hogy gyakran az idegen terminus megmarad, vagy – ha sikerül is magyar megfelelőt találni – magyarított változatát használják adott területeken.⁴

A nemzetközi szakmai kommunikáció szempontjából közelítve, talán nem feltétlen hátrányos az idegenszerű kifejezéseket a szakmai terminológiában megőrizni. Sok esetben, még ha sikerül is a terminológusoknak egy, a forrásnyelvi értelmet tökéletesen tükröző magyar megfelelőt találni, a szakmai közeg az idegenszerű kifejezést használja, mely sokszor frappánsabb és rövidebb a magyarra fordított változatnál. Ezeket az idegen szavakat a szakmában közös nyelvet beszélő közösség természetes és hozzáértő módon fogja használni, hiszen érthető a mögöttes tartalom. Különböző módon tanácsos közelítenünk az idegen szavak használatához a köznapi nyelvben és a szakmai kommunikációban. Egy laikus számára, eleinte akár a szakfordító számára is, a szakmai nyelvezet és az idegen szavakban gazdag terminológia nem mindig értelmezhető. A fordítók számára tehát a szakmai közeg szaknyelve a mérvadó a megfelelő fordítás elkészítése érdekében.

Jövevényszavak vs. idegen szavak

A gyakorlatban a jövevényszó és idegen szó között nehéz különbséget tenni. A nyelvészetben azonban megkülönböztetjük az idegen szót a jövevényszótól, másképp definiáljuk ezeket. A *Magyar Értelmező Kéziszótár* definícióit tekintve sem lehet konkrét határvonalat húzni a kettő között:

„Jövevényszó: más nyelvből származó meghonosodott szó”⁵

„Idegen szó: más nyelvből átvett, de még idegenszerűnek érzett szó”⁶

⁴ BODNÁR 2012.

⁵ JUHÁSZ 1989, 631.

⁶ JUHÁSZ 1989, 577.

A hosszú használat során az idegen szó veszít idegenszerűségéből, majd a gyakori használatot követően jövevényszóvá válik. Nézzünk néhány általános, szakmai területhez tartozó, de a mindennapokban is gyakorta használt szót példaként erre. Az idegen szavaknak és kifejezéseknek sok esetben van magyar megfelelője, de ennek ellenére az idegen szót használjuk, amint napjainkban is tapasztalhatjuk, például: a *komputer/computer* szót használjuk a *számítógép* helyett, a *laptop* szót a *hordozható számítógép* helyett, a *projekt/project* szót a *tervezet/terv* helyett; az *e-learning* szót az *online tanulás/távtanulás/számítógéppel támogatott tanulás* helyett, és még hosszan sorolhatnánk. Hangzásukat tekintve idegennek tűnnek, de magyar toldalékokkal látjuk el azokat, pl. komputerezál, komputeres stb., vagy olyan kifejezések-ké alakítjuk, melyeknek egyik tagja az idegen szó, a másik pedig egy magyar vagy egy másik idegen szó, például: projektvezető, projektmenedzser, e-learning tanfolyam, e-learning kurzus.⁷ Ezeket az idegen szavakat gyakrabban használjuk, mint a magyar megfelelőjüket. Ennek a használok körére jellemző szokásnak az oka több különböző egyéni motiváció lehet, mint például a rövidegre való törekvés, a veszteség kiküszöbölése vagy a mögöttes tartalom pontosságának megőrzése. Ennek vizsgálata egy következő kutatás témája lehet.

Vannak azonban olyan idegen szavak és kifejezések, amelyeknek nincs magyar megfelelőjük, hanem esetleg fonetikailag és grammatikailag magyarított változatukkal, magyar toldalékokkal, illetve egyéb magyar vagy idegen szavakkal képezünk belőlük kifejezést. Például: know-how, factoring, faktorálás, franchise, notebook, és még sorolhatnánk.

Szakmai terminológiák

Bármely szakterületen a zökkenőmentes kommunikációt lehetővé teszi és megkönnyíti a terminológiai szabványosítás és harmonizáció.⁸ A különböző tudományos területek terminológiai rendszerei és szakszókincse gyakran egymással átfedésben vannak. Sok esetben azonban a látszólag azonos kifejezések a különböző területeken más-más jelentéssel bírnak. Ez igazán nehézséget okoz például a gazdasági, jogi, társadalomtudományi stb. szakmai szövegek értelmezésénél és fordításánál, különösen akkor, ha a fordítónak nincsenek meg a szükséges háttérismertetei az adott szakterületen.

Heltai Pál szerint a különböző szakterületeken előforduló fogalmak megnevezése a terminológia. Arra is kitér Heltai, hogy a szakterületeken a terminusokat nagy gyakorisággal használják, ugyanakkor a szakterületen kívül ezen terminusok használatának gyakorisága alacsony. „A terminusok és a köznyelvi szavak között a legfontosabb különbség alighanem az, hogy a terminusok jelentése pontosan meghatározható, míg a köznyelvi szavak jelentése nem.”⁹

⁷ BODNÁR 2012.

⁸ FÓRIS 2014.

⁹ HELTAI 2004, 27.

Az alábbiakban áttekintjük ezen kifejezések jelentését a *Magyar Értelmező Kéziszótár*ban található definíciók segítségével. Látható, hogy a terminus, szakszó, műszó szinonimák. Jelen dolgozatban a terminus szót használok átfogó fogalomként.

terminus: „Műszó, szakkifejezés”¹⁰

szakszó: „*Tud* Vmely tudomány(ág), szakma, tevékenységi kör nyelvhasználatában sajátos jelentéssel élő szó”¹¹

szakkifejezés: „*Tud* Vmely tudomány(ág), szakma, tevékenységi kör nyelvhasználatában sajátos, meghatározott jelentéssel élők.”¹²

szaknyelv: „*Tud* Vmely tudomány(ág), szakma csoportnyelve”¹³

műszó: „*Tud* Szakszó”¹⁴

A kutatás

Téma

Jelen dolgozatban a humánerőforrás-menedzsment (HRM) szakmai terminológiájának összetételét elemzem az idegen szavak előfordulása szempontjából. A vizsgált terület választásának oka kettős. Az egyik, hogy a humánerőforrás-menedzsment valamennyiünk életében – legyen az munkavállaló, munkát kereső vagy nyugdíjas – közvetlen vagy közvetett formában, tudatosan vagy észrevétlenül jelen van. *Alláshirdetés, munkaszerződés, havi bérösszesítő, nyugdíjjárulék, jövedelemigazolás, adóbevallás, teljesítményértékelés, bérfejlesztés, bérmegállapodás* csak néhány, és még hosszan sorolhatnánk azokat a szavakat és kifejezéseket, amelyeket az emberi erőforrás-terület szakmai terminológiája tartalmaz. Ezek a szavak többé-kevésbé érthetőek mindenki számára, hiszen nap mint nap halljuk, használjuk ezeket, bár nem mindig vagyunk tisztában a terminusok pontos jelentésével. Vannak azonban olyan szavak és kifejezések ezen a területen, amelyeket többnyire szakmai körökben használnak, kifejezetten a vállalatok, egyéb szervezetek humánerőforrás osztályain dolgozó munkatársak, ilyen kifejezések például: *Assessment Centre, Balanced ScoreCard*, illetve ezek rövidített formái: *AC, BSC, HRM*.

A témaválasztás másik motivációs tényezője a humánerőforrás területén való munka során szerzett elméleti és gyakorlati ismereteim és tízéves munkatapasztalatom. A HR szakterület valamennyi szintjét bejártam az oktatás és gyakorlat területén, megismertem az adott területen használt nyelvezet különböző szintjeit, a formálistól az informálisig, a gyakorlatitól a tudományos nyelvezetig.

¹⁰ JUHÁSZ 1989, 1365.

¹¹ JUHÁSZ 1989, 1241.

¹² JUHÁSZ 1989, 1240.

¹³ JUHÁSZ 1989, 1240.

¹⁴ JUHÁSZ 1989, 979.

Kutatási módszertan

Jelen kutatás során egy, a humánerőforrás szakma által használt szakszókincset tartalmazó adatbázis összetételét vizsgálom. Az objektivitás biztosítása érdekében az eredmények elemzésére kvantitatív módszert alkalmaztam.

Egy elérhető és megbízható online adatbázist vizsgálok, hogy milyen mértékben vannak jelen az idegen szavak a magyar anyanyelvű humánerőforrás szakemberek által használt szakmai terminológiában.

Tekintettel arra, hogy a szakterület folyamatosan bővül, megújul, a nyomtatott formában megjelenő adatbázisok nem mindig naprakészek, ezért megbízható online adatbázis keresése mellett döntöttem, mert azt folyamatosan frissítik.

A minta kiválasztása a szakirodalomban megjelent online források közül történt, melyet a szakma képviselői jellemzően preferálnak a nyomtatott szakirodalommal szemben vagy amellel. Az adatbázis keresése nem volt egyszerű, pedig azt feltételeztem, hogy széles körben tudok majd válogatni az adatbázisok között. Olyan adatbázist kerestem, amely nagyszámú szócikket tartalmaz. A következőkben a megbízhatónak tartott forrásokat mutatom be röviden, és a választásomat indoklom.

A humánerőforrás szakterület magyar terminológiai adatbázisai között vannak online adatbázisok, amelyekben bizonyos szavakra rá tudunk keresni, de nem látjuk a szakterület szakmai szókincsét egyben, azon belül tematizálva a különböző területeket. Az alábbiakban kiemelek néhányat a lehetséges források közül:

Az Igazságügyi Minisztérium honlapján található terminológiai adatbázist Magyarország EU csatlakozásának idején hozták létre, utoljára 2011-ben töltötték fel adatokat.¹⁵ Elérhető néhány tematikus kötet, de nem neveznek meg humánerőforrás szakterületet, a témához legközelebb álló kategória a *Szociális jog, foglalkoztatás* kategória, mely a tágabb, *JOG* témakörön belül található. Ezt nem tudtam alapul venni, mert nem a témakört dolgozza fel.¹⁶

Jelenleg a világ legnagyobb terminológiai adatbázisa, az Európai Unió 24 hivatalos nyelvén összesen 8 millió szakszót, szakkifejezést tartalmazó terminológiai adatbázis.¹⁷ Van nyilvánosan, valamint csak uniós alkalmazottak számára hozzáférhető változata is. Több humánpolitikai szakszóra rákerestem a nyilvánosan hozzáférhető verzióban, például: *bérfelkészítés, toborzás, kiválasztás, karriermenedzsment* stb., de nem adott eredményt. Voltak olyan szavak és kifejezések, amelyekre adott találatot, mint például a *humánerőforrás-tervezés és képzés, emberi erőforrás menedzsment, foglalkoztatás, munkakörülmények, bérezés* stb. Nincs azonban olyan lehetőség a honlapon, hogy bizonyos szakterület szakmai szókincse egyben megtekinthető lenne, így nem találtam alkalmasnak jelen kutatás céljára, az idegen szavak jelenlétének elemzésére, valamint tapasztalatom alapján nagyon hiányos a hu-

¹⁵ Internet: <https://eu-terminologia.im.gov.hu/>

¹⁶ Internet: <https://eu-terminologia.im.gov.hu/>

¹⁷ Internet: <https://iate.europe.eu>

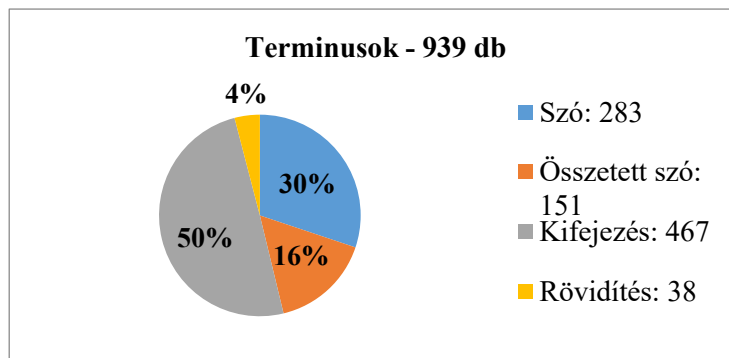
mánerőforrás szakmai terminológia tekintetében. Olyan alapvető terminusok nem találhatóak meg benne, mint például: *munkahelyi szakképzés*, *motiváció* vagy *bérekompenzáció*.¹⁸

Gyakorló HR-esként a HR portál honlapot gyakran használtam szakmai tájékozódás és információszerzés céljából. Ezen a weblapon belül található egy könnyen elérhető, megbízható szakmai terminológiai adatbázis, a szakmában használt szakmai terminusok gyűjteménye, melyet megfelelőnek ítélt az elemzés korpuszána.¹⁹

Adatbázis leírása

A szakmai körökben ismert internetes weblap, nevezetesen a HR portál humán erőforrás szótára²⁰ megbízható forrásnak ítéltető, valamint tartalmazza azon szakmai terminusok nagy részét, amely a területen jellemzően használatos. Az adatbázisban található szakmai terminusokat négy kategóriára osztottam: *szó*, *összetett szó*, *kifejezés*, *rövidítés*. A négy kategóriában külön-külön is vizsgáltam az idegen és magyar szavak illetve kifejezések arányát.

Amint az 1. sz. diagramon látható, az adatbázis összesen 939 szócikket tartalmaz, melynek csaknem fele kifejezés, 30%-a szó, 16%-a összetett szó és mindössze 4%-a rövidítés.

1. sz. diagram. Adatbázis összetétele

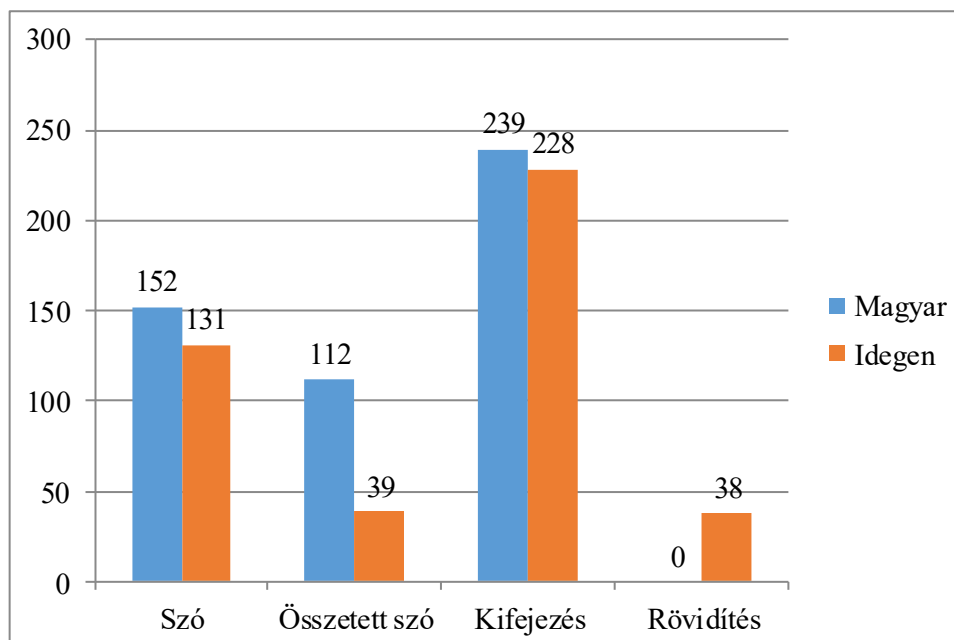
Eredmények

A 2. sz. diagramban található a terminusok négy kategóriájában a magyar és idegen szavak és kifejezések megoszlása. Itt láthatjuk, hogy a rövidítések kivételével minden kategóriában több a magyar nyelvű, mint az idegen terminus. Kiemelném az *összetett szó* kategóriát, ahol csaknem háromszor annyi magyar összetett szó van, mint idegen nyelvű.

¹⁸ Internet: <https://iate.europe.eu>

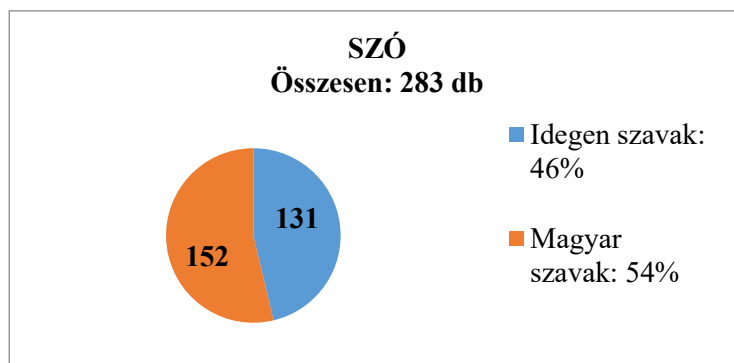
¹⁹ Internet: <https://www.hrportal.hu/hrszotar.html>

²⁰ Internet: <https://www.hrportal.hu/hrszotar.html>

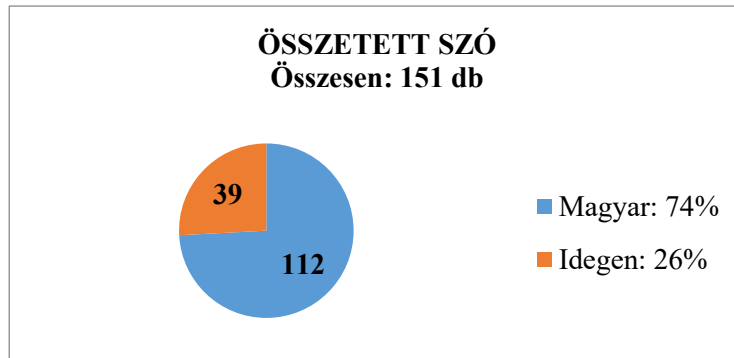

2. sz. diagram. Idegen szavak, kifejezések aránya kategóriánként

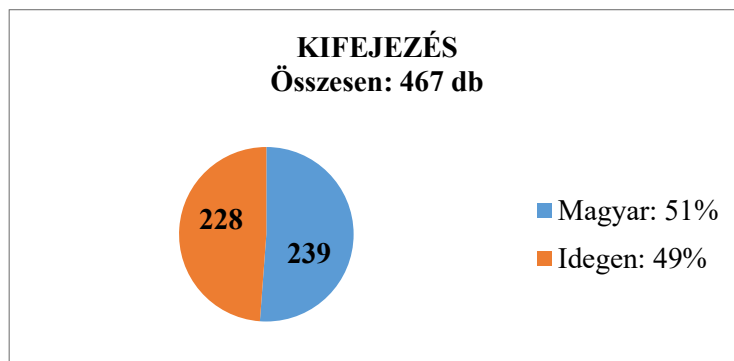
A következőkben, a 3. sz. diagramtól a 6. sz. diagramig a különböző kategóriákban összeszámolt, idegen és magyar terminusok előfordulási aránya található.

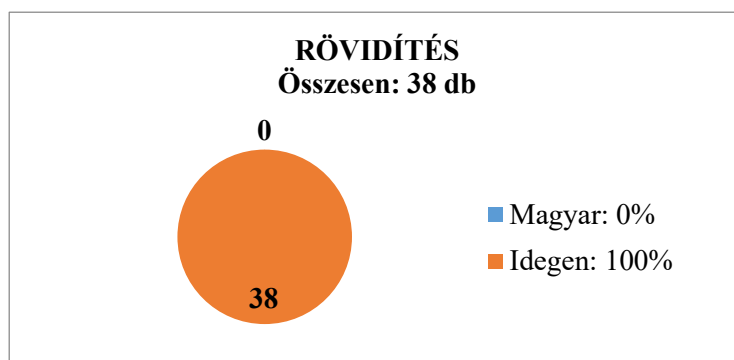
3. sz. diagram. Idegen és magyar szavak aránya

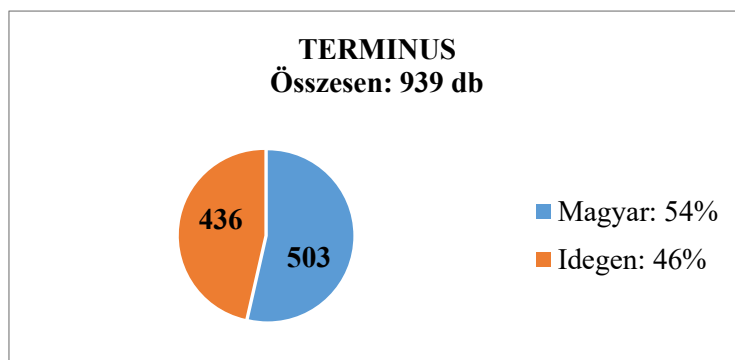
4. sz. diagram. Magyar és idegen összetett szavak aránya

5. sz. diagram. Idegen és magyar kifejezések aránya

6. sz. diagram. Idegen és magyar rövidítések aránya

7. sz. diagram. Idegen és magyar terminusok aránya az adatbázisban

A 7. sz. diagramban ábrázolt összesített eredmények alapján látható, hogy a humánerőforrás szaknyelv szakszavait tartalmazó vizsgált adatbázisban közel annyi az idegen terminusok száma, mint a magyar nyelvű terminusoké. Ez az arány 46%–54%, vagyis az összesen 939 terminusban 436 idegen terminus és 503 magyar terminus található. Arra következtethetünk, hogy mindezen terminusokat használják a humánerőforrás szakemberek a szaknyelvi kommunikációban.

A szakszövegek fordítása során a célnyelvi szöveg megjelenítésénél a célnyelvi szakmai közegben használt gyakorlat az irányadó. Mindezek következményeként joggal támogatható tehát az a nézet, hogy a humánerőforrás tartalmú szakszövegekben előforduló szakmai terminusokat a fordítók és szakfordítók fordíthatják idegen szavakkal és kifejezésekkel.

Összegzés

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy a humánerőforrás-menedzsment szakmai terminológiájának közel fele idegen szavakból vagy kifejezésekből áll. Ez alapján az látható, hogy az emberi erőforrás menedzsment-terület szakmai nyelvhasználatára elképzelhetetlen idegen szavak nélkül. A nemzetközi kapcsolatok, a szaknyelvi kommunikáció résztvevői, ezzel a nemzetközi tudományos diskurzusban való részvétel figyelembevételére szempontjából nélkülözhetetlen az idegen terminus technikusok használata. A terminológusok szerepe rendkívül fontos a gyorsan változó, megújuló, újonnan létrejövő szakterületek újabb és újabb terminusainak megalkotása szempontjából.

A történelem során a különböző kultúrák egymásra hatása a nyelvek változását is maga után vonja, nem elkerülhető tehát az idegen szavak beáramlása a nyelvbe. A világháló ezt a folyamatot még inkább felgyorsította, és a különböző területek innovációi szabadon áramolhatnak mindenki számítógépébe, otthonába, munkájába. Úgy is tekinthetjük, hogy a magyar nyelv gazdagabb az idegen szavak használatával, több lehetőséget nyújt gondolataink kifejezésére.

További kutatási lehetőségek kínálkoznak a témával kapcsolatban, kimeríthetetlennek tűnik a vizsgálatok lehetőségeinek száma. Jelen kutatás szélesebb körben is

megfontolandó, egyéb HR adatbázisok vizsgálata és az ez irányú kutatás biztosíthatná a szignifikanciát. Amint látható és tapasztalható, nagyon sok angol terminus technikus van jelen a HR terminológiában. Érdekes lenne angol nyelvű HR adatbázisok vizsgálata is, az idegen szavak használatának tekintetében az angol nyelvben. Nagyon izgalmas lenne továbbá a magyar nyelvre lefordított és eredetileg magyar nyelven íródott szakszövegek összehasonlítása az idegen szavak használatának arányát tekintve. Ugyancsak érdekes lehetőség a különböző szakterületek terminológiájának összehasonlítása az idegen szavak jelenlétének vizsgálata tekintetében.

Bibliográfia

BODNÁR 2012

BODNÁR Ildikó: A vállalati kommunikáció tipikus nyelvi és stilisztikai formái. *Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények* 7/1. 2012, 51–64.

FÓRIS 2014

FÓRIS Ágota: A szaknyelvek terminológiai szempontú megközelítése. In: *Tudomány, technolektus, terminológia – a tudományok, szakmák nyelve*. Szerk. VESZELSZKY Ágnes–LENGYEL Klára. Budapest, Éghajlat Könyvkiadó, 2014, 27–36.

Internet:

real.mtak.hu/27030/1/Foris_2014_A%20szaknyelvek%20terminol%C3%B3giai....pdf (utolsó letöltés: 2018. jan. 15.)

HELTAI 2014

HELTAI Pál: *Mitől fordítás a fordítás? Válogatott fordítástudományi tanulmányok*. Budapest, Eötvös József Könyvkiadó, 2014.

JUHÁSZ 1989

JUHÁSZ József: *Magyar Értelmező Kéziszótár*. I–II. Akadémiai Kiadó, 1989.

NÁDASDY 2001

NÁDASDY Ádám: Modern Talking (Használjunk minél több idegen szót!). *Magyar Narancs* 31. 2001.

Internet:

magyarnarancs.hu/egotripp/nadasdy_adam_modern_talking_hasznaljunk_minel_tobb_idegen_szot-56297# (utolsó letöltés: 2018. jún. 17.)

Egyéb források

HR portál – HR szakszótár. Internet: www.hrportal.hu/hrszotar.html (utolsó letöltés: 2018. jan. 3.)

Idegen szavak gyűjteménye (online idegen szavak szótára). Internet: idegen-szavak.hu/keres/assertivit%C3%A1s (utolsó letöltés: 2018. jan. 12.)